

Nederlanders vinden slavernijverleden ernstig, maar achten excuses niet op zijn plaats

De Amsterdamse burgemeester Femke Halsema, minister Ingrid van Engelshoven en rapper Typhoon (Glenn de Randamie) tijdens de slavernijherdenking Keti Koti in het Amsterdamse Oosterpark op 1 juli vorig jaar. Daphne Channa Horn / Getty Images

Nederlanders vinden in meerderheid het aanbieden van excuses voor het Nederlandse slavernijverleden niet nodig. Dat blijkt uit een enquête van I&O research in opdracht van Trouw.

De meeste Nederlanders (56 procent) vinden dat ons land een 'ernstige' rol heeft gespeeld in de geschiedenis van de slavernij. Maar gevraagd of dat moet leiden tot excuses zegt 55 procent nee. Slechts 31 procent van de ondervraagden vindt dat dit wel moet.

Gesplitst naar etnische achtergrond gaapt er een grote kloof. Van de Nederlanders zonder migratieachtergrond vindt 62 procent excuses niet nodig. Onder Nederlanders met een Surinaamse of Antilliaanse achtergrond vindt juist 70 procent dat dit wél moet gebeuren. Opmerkelijk is dat ook onder Turkse en Marokkaanse Nederlanders twee derde voorstander is van excuses door Nederland. Rond een vijfde van deze minderheden vindt excuses niet nodig.

In procenten

Sander Soewargana

Als je kijkt naar politieke voorkeur, dan zijn alleen kiezers van GroenLinks (70 procent) en D66 (53 procent) in meerderheid voor het aanbieden van excuses. Bij CDA'ers en VVD'ers ligt dat op 18 en 20 procent.

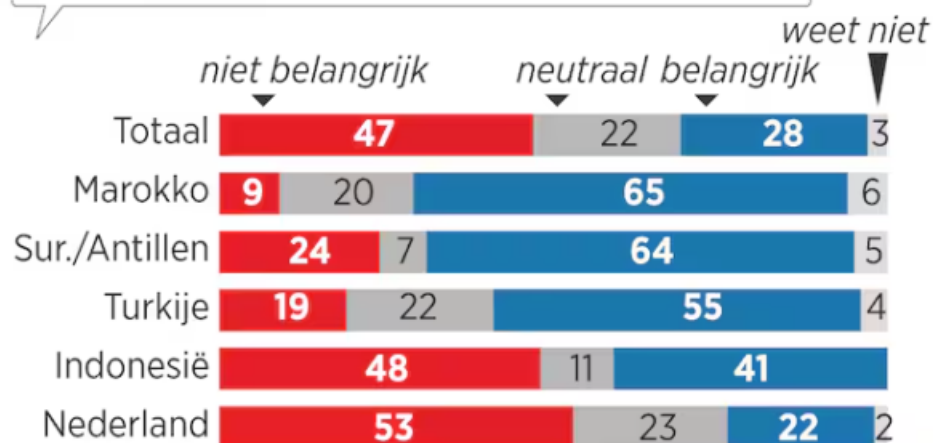
Steden gaan hun eigen weg

De vraag om excuses kwam de afgelopen maanden een paar keer op tafel. Het Rotterdamse college zei vorige maand excuses te overwegen, iets wat Amsterdam al langer van plan is. Steun voor aparte excuses van steden is matig: in deze steden is 32 procent daar voor, aldus de peiling. Het Rotterdamse college overweegt ook om samen met Amsterdam excuses aan te bieden, of zich sterk te maken voor landelijke excuses, zoals burgemeester Aboutaleb al in 2018 bepleitte.

Het debat is aangejaagd doordat Amsterdam en Rotterdam eind vorig jaar uitgespeld kregen hoe groot hun historische rol was in de slavenhandel en -arbeid. Beide steden investeerden daarin volop en profiteerden er grootschalig van, en hun stadsbestuurders ook, concludeerden historici die in opdracht van de gemeenten onderzoek hadden gedaan. Overigens blijkt dat slechts 28 procent van de geënquêteerden dergelijk onderzoek belangrijk vindt.

Afgelopen zomer kwamen na de Black Lives Matter-protesten excuses ook ter sprake in het parlement. Premier Rutte herhaalde toen de eerder door de regering betuigde 'spijt', maar excuses voor het slavernijverleden vond hij 'niet verstandig', want die zouden polarisatie kunnen aanwakken. "Als ik het zal doen, voor wie doe ik het dan, aan wie bied ik ze dan aan? En hoe ver moeten we dan teruggaan?", vroeg Rutte zich af.

**Hoe belangrijk vindt u historische onderzoek-
en naar het slavernijverleden van Nederland?
Naar etniciteit**

Sander Soewargana

Afgelopen zomer kwamen na de Black Lives Matter-protesten excuses ook ter sprake in het parlement. Premier Rutte herhaalde toen de eerder door de regering betuigde ‘spijt’, maar excuses voor het slavernijverleden vond hij ‘niet verstandig’, want die zouden polarisatie kunnen aanwakkeren. “Als ik het zal doen, voor wie doe ik het dan, aan wie bied ik ze dan aan? En hoe ver moeten we dan teruggaan?”, vroeg Rutte zich af.

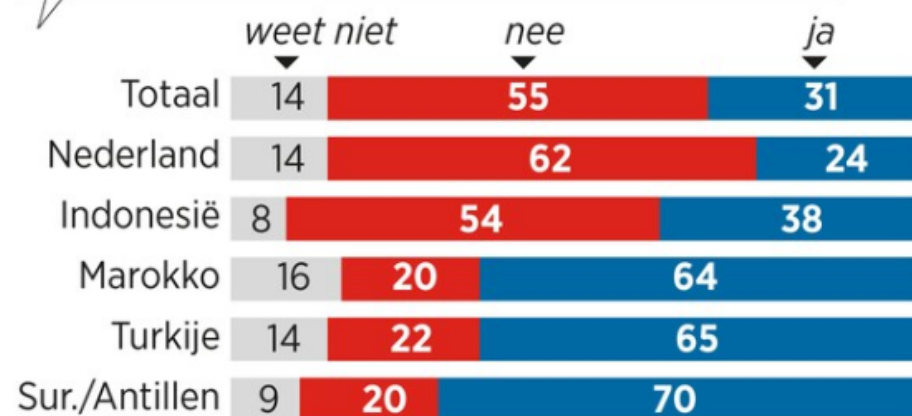
De gepeilde tegenstanders herhalen vaak Rutte’s argumenten. ‘Het werkt polarisatie in de hand’, vinden velen, ‘je kunt geen excuses aanbieden namens vorige generaties’, en ‘het eind is zoek’. Een geënquêteerde autochtone CU-kiezer gaf op een open vraag in de peiling een ander vaak gehoord argument: “Dankzij de slavernij zijn deze mensen hier, in naar mijn idee een betere wereld”.

Niet ontmoedigd

“Die cijfers uit de peiling ontmoedigen me niet”, reageert de Amsterdamse wethouder Rutger Groot Wassink (GroenLinks, integratie). Het Amsterdamse college broedt op excuses, waarvoor brede steun bestaat in de raad. “Als wij excuses aanbieden kunnen we dat niet doen namens de Amsterdammers”, legt de wethouder uit, “maar namens het stadsbestuur, vanwege de rol die het stadsbestuur heeft gespeeld”.

Excuses zijn het startpunt van verdere dialoog, benadrukt hij. “Als we samen het verleden onder ogen zien en gaan discussiëren, dan sluit ik niet uit dat die cijfers er over een tijdje heel anders uitzien. Kijk naar het draagvlak voor de rol van Zwarte Piet: dat is de laatste jaren vrij snel gekanteld onder invloed van dialoog en maatschappelijke discussie.”

**Moet Nederland (als land) excuses maken
voor haar rol in de slavenhandel in het
verleden? Naar etniciteit**

Sander Soewargana